

Smaastykker.

V.

Roskilde Domkirkes nordre Sides Regnskab for Aaret 1567.

Ved Justitsraad Steen Friis.

Af fuldstændige Jordebøger over Roskilde Domkirkes Jordegods findes nu neppe nogen ældre end dem, der gjemmes i Indenrigsministeriets Arkiv, hvilke fra Aaret 1633 ere fortsatte til 1667. Tilfældigvis er jeg dog kommen i Besiddelse af en ældre Jordebog over det til Domkirkens nordre Del eller dens ene Halvpart henhørende Gods, med tilføjede »erogata« eller Udgiftsposter for Aaret 1567. Den fandtes 1839 blandt andre Papirer i Domkirkens Brevskab. Da disse Papirer vare gennemgaaede af Overlærer Behrmann, som 1831 udgav en Beskrivelse af Roskilde Domkirke, og vare tilbageleverede med den Bemærkning, at de ikke vare af nogen Værdi, benyttedes de af Kirkebetjenten til at afpudse Alterstagerne og andre Inventariestykker med. Den største Del af det tilbageblevne indeholdt vel intet andet end Kvitteringer fra Domskolens Lærere og Kirkens Betjente for deres Løn; men de have dog ydet ikke ringe Tjeneste ved Udarbejdelsen af Domskolens Historie. Nærværende Jordebog, som tilfældig endnu var i Behold, da man standsede Tilintetgjørelsen af de nævnte Papirer, er skreven med den daværende Kirkeværges, Kanniken Lave Becks, egen Haand. Denne Mand blev siden Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand paa Ringsted Kloster. Han

var en Søn af Joachim Beck, der 1563, som Rigens Rentemester, ifølge kongelig Befaling, efter haarde Ord og Trusler om Pinebænken tvang Domkapitlet i Roskilde til at udlevere hvad der endnu fandtes hengjemt af Domkirkens gamle Klenodier¹⁾. Familien Beck ejede Førsløv og Beldringe; dens Vaabenmærke var en blaa Lillie i hvidt Feldt, hvilket Vaaben tilligemed Aarstallet 1567 — altsaa det samme, for hvilket dette Regnskab er affattet — findes indskrevet paa et af de gamle Stolestaders Endestykker, der nu danne Vægbeklædningen i Skriftestuen. — Regnskabet fortjener formentlig at opbevares, da det indeholder adskilligt af Interesse til Kirkens Historie. Hver af Domkirkens Sider (den nordre og den søndre Part) havde sin egen Kirkeværge, der førte Regnskab over det Gods, der hørte til hans Part. Vi have altsaa her kun Optegnelse om Halvdelen af Domkirkegodset med de Udgifter, der 1567 afholdtes af Indkomsterne af denne Halvdel.

Roskilde Domkirckes landgilde och renthe pro fabrica neste forledne aar, som er mdlxvij, aff then paart, som ieg Laue Beck Canick och Kirckewerge nu wdj befaling haffuer. 1567.

Gundsee lille.

Anders Lassen j pundt ru, j pundt biig, j lam, j Goss, iiij Høns, ij [tønner] Haffuere gesterj. Niels Pederssen ibid. tantum. Jens Hemingssen ibid. tantum. Lauris Asserssen ibid. tantum. Lauris Rasmussen ibid. tantum. Oluff Willomssen ibid. tantum. Claus Søffurensen ibid. j pdt rw och vj skepper, j pdt och viij sk² biig, j lam, j Goss, iiij Høns, ij tønner Haffuere. Esbern Oluffssen ij pdt rw, ij pdt biig, ij lam, ij Gess, viij Høns, iiij tønner Haffuere gesterj. Lauris Ingelssen och Niels Knudsen ij pdt ru och ij pdt biig, j lam, j Goss, iiij Høns, iiij tønner Haffuere gesterj. — Alle forschreffne Gundsee lille mendt giiffue j tønne sømer (o: Smør).

¹⁾ Se Ny kirkehist. Saml. IV, 44.

Stedstrup y Mierløseherrit.

Peder Hemingssen j pdt rw, j pdt biig, j bolegalt, j lam,
j Goss, iiij Høns, iij β grot peninge, ij tønner Haffuere gesterj
Item handt giiffuer huert andit aær ij theier.

Frøsløff y Steuensherrit.

Christopher Oluffsen ij pdt biig, j m $\frac{1}{2}$ peninge, ij tønner
Haffuere gesterj.

Algestrup.

Tyge Laurissen j pdt ru, j pdt biig, j β grot for smaredt-
sle, j tønne Haffuere gesterj.

Quislemarcke y Flackebiersherrit.

Hans Hildring biig ij pdt, j lam, j Goss, iiij Høns, ij β
grot, ij tønne haffuere gesterj. Niels Bossen ibid. ij pdt biig, j
lam, j Goss, iiij Høns, xiiij β, ij tønner Haffuere gesterj.

Flynge.

Jens Oluffsen j pdt rw, j pdt biig, j lam, j Goss, ij høns.
j t^{ne} Haffuere. Mogens Willomssen ibid. tantum.

Tordrup.

Klemendt Oluffsen ij pdt biig, j lam, j Goss, iiij Høns, ij
tønner Haffuere gesterj. Oluff Knudssen ibid. tantum.

Sebye i Wolborsherrit.

Jens Pederssen ij pdt rwe, ij pdt biig, j lam, j Goss, ij
Høns, iij tønner Haffuere gesterj.

Wredsløse lille i Smørumsherrit.

Knudt Anderssen biig iij pdt iiij sk^r, j lam, j Goss, iiij
Høns, iij tønne Haffuere gesterj. Jep Andersen ibid. j pdt biig
och viij sk^r, j lam, j Goss, iiij høns, ij tønne Haffuere gesterj.

Torslunde Magle.

Hening N. iij pdt biig, j lam, j Goss, iiij Høns, iij tønne
Haffuere gesterj. Hans Møller i Torslunde Mølle vj pdt Mell.
Pouell Møller aff then øuerste Mølle xij pdt Mell. Item aff
Huinede Mølle viij pdt Mell.

Høue y Flackebiersherrit.

Herman Bossen ij pdt rue, ij pdt biig, ij β grot.

Redersløff.

Jens Hemingsen ij pdt biig, j lam, j Goss, iiij høns, ij
tønne haffuere gesterj. Peder Hanssen ibidem ij pdt Biig, j

lam, j Goss, iiij hons, ij t^{ner} haffuere gesterj. Oluff Nielssen
ibid. ij pdt biig, j lam, j Goss, iiij hons, ij t^{ne} Haffuere gesterj.

Trudstrup.

Jens Oluffsen ij pdt biig, j pdt rw, j fierding smør.

Sterkeinge.

Niels Perssen iiij [pdt] biig, ij lam, ij Gess, viij Hons,
iiij tønner Haffuere gesterj.

Tune.

Peder Anderssen j pdt biig, j t^{ne} Haffuere gesterj.

Jersye.

Birgita vidua ij pdt biig, j lam, j Goss, iiij Hons, ij
tønner Haffuere gesterj.

Ølsige Magle.

Pouell Anderssen ij pdt biig, j lam, j Goss, iiij Hons,
iiij tønner Haffuere gesterj.

Bieuerskow.

Jens Laurissen ij pdt biig, j fierding smør, ij tønner
Haffuere gesterj.

Kircke Hualsøe.

Peder Jenssen j pdt biig, Rw j pdt, j lam, j Goss, iiij
Hons, ij t^{ne} Haffuere gesterj.

Syndre Høllinge.

Jep Anderssen j pdt biig, j pdt rw, j lam, j Goss, iiij
Hons, ij t^{ner} Haffuere gesterj. Oluff Laurissen ibidem ij [pdt]
rw, ij pdt biig, j lam, j Goss, iiij Hons, ij t^{ner} Haffure gesterj.

Syw.

Frantz Anderssen Biig ij pdt, ij t^{ne} Haffuere gesterj.

Presten aff Bieuerskow j pdt wox.

Item j pdt [biig] aff Fledinge wong. Item j pdt aff Wesby wong.

Hynge y Løffueherrit.

Jens Pederssen ij pdt biig, j lam, j Goss, iiij Hons, ij
t^{ner} Haffure gesterj.

Nørrup.

Knudt Michelseen j pdt biig, j pdt rw, j lam, j Goss, iiij
Hons, ij t^{ne} Haffure gesterj.

Presten aff Skuldeløff iiij lam.

Summa ordeí v lesterh iiij pdt och viij sk^r.

Summa siliginis et farinæ iiij lest v pdt och vj sk^r.

Her aff biigit skall defalseris j pdt, som notarius cap. fick,

och ij pdt, som klockeren fick. Item aff ruen j pdt, som notarius fick, och j pdt, som klockeren fick.

Biigit, huer lest xl gamle daler, er thj v lester vj pdt och viij sk^r ij^c xlix daler ij ʒ xvj alb.

Rwen, huer lest xxviiij daler, er the iiij lest iij pdt och vj sk^r j^c vj daler ix ʒ

Summa Biig och Rw wdj gamle daler tiillsammen iij^c v daler vj ʒ j alb ¹⁾).

Terragium xl ʒ v ʒ, er wdj daler — xiiij daler xiiij ʒ.

Legatum vxoris Eriki Walkendrup lxxx daler minth.

Legatum vxoris Dom. Benedicte iij ʒ.

Item noch aff Hans Bogeferer for hans høstrus moder ix ʒ.

Summa terragium et legatum lxxxvij daler och xiiij ʒ minth ²⁾).

Erogata.

Item vdlagde ieg xxviiij daler ij alb. tiill then skatt, som Kon. Mt. fick aff Cap. tiill Jull aar 1567, thj skatten beløff ij^c xxviiij daler ij alb., ther aff anammitt aff Cap. ij^c daler, saa lagde ieg selff vdt the xxviiij daler ³⁾).

Item noch antuordit ieg then persone, som Cap. sende tiill Witemberg adt studere, j^c daler.

Item betalde ieg wdj Kiøpnehaffn iij skipdt ij lispdt och iiij skalle pdt stange Jern, som kom tiill thett nye seieruerck, huer skipdt for x daler. Item en stalstang for iiij ʒ. Beløffuer seg tiilsamen xxviiij daler. Item tiill weiere peninge x ʒ. Item noch forterede smeden tho reiser handt wor i Kiøpnehaffn j ʒ. Item noch kiøpte ieg en iernstang aff Hans Maller for ij daler. Item noch fick handt aff eigit Jern v lispdt och vij skalepdt for iij daler x ʒ.

¹⁾ 4½ Læst 5½ Pund 8 Skjepper Byg, beregnet til 40 Daler for Læst, bliver som anført 199 Daler 2 Mark 10½ Skilling. Ligeledes er Rugen rigtig regnet ud efter en Pris af 28 Daler for hver Læst til 105 Daler 3 Mark 9 Skilling. Derimod er Jordskyldspengene nedenfor ikke 13 Daler 13 Sk., men 13 Dlr. 1 ʒ 13 ʒ.

²⁾ 1 Daler Mynt var 3 Mark, medens 1 gammel Daler gjaldt 6 Mark.

³⁾ Om den stærke Beskatning af Domkirken under Syvaarskrigen se St. Friis, Beskriv. af Roskilde Domkirke S. 68 -- 9.

Item fortingede Cap. medt Adam Kopertecker, adt handt skall bøde tagit paa then nørre side paa korskircken¹⁾, och skall haffue xvj daler minth paa hans egen kost, huilke [ieg] hannom haffuer betaldt.

Item noch fortingede Cap. medt Adam, adt handt skall be-
legge then nørre gaull medt blie och andenstedts bøde medt
blie, huor behoff giøris paa kirken, spiren och tornene, och
loffuede thj hannom xxx daler, huilke ieg och haffuer betaldt.
Item gaff ieg en muremesther, som murede samme Gaull tidne
aff nye, som bleffue belaudt medt blie, x daler paa hans egen
kost. Item kom tiill samme gaull vj^e mursten, kostede v daler.
Item kom tiill samme gaull j lest kalck, kostedt iiij fl . Item
lodt ieg ferde thett kors, som staar paa samme gaull, och gaff
ieg Hans Rockemager j daler, som feerde thett och hengde den
lille klokke y spiren paa tornit, som segeren slaar korther paa.
Item kom ther tiill samme kors tho sex allne stolper, kostede
j fl . Item gaff ieg en wogenmandt, som aag ij less sandt tiill
thett arbeide paa Gaullen, viij β .

Item gaff ieg en wogenmandt, som aag Adam Kopertecker
hiidt fraa Kiøpnehaffn thett første handt kom hiidt, iij fl . Item
wor ieg i Kiøpnehaffn Capitels erinde med Cap. skaat oc iord-
bog, och leiede ieg meg wogne frem och tiillbage, och gaff ieg
vj fl . Item gaff ieg en wogenmandt, som aag vj^e sten tiill kirken,
j fl . Item gaff ieg en wogenmandt for vj tønner kalck, handt
aag op fraa stranden och tiill kalenthehus døren, vj β .

Item gaff ieg korsdeggen tiill kull xx β . Item fick kors-
deggen eth par høgarns lagern, som kom xiiij alne lerit y,
alnen vj β , er v fl 4 β . Item fick klokkeren tiill lius iij fl .
Item gaff ieg en remesnider xx β for en tiste wdj tolf klocken.

Item noch fortingede Cap. medt Adam Kopertecker, adt
handt skall lie tagit paa Sancte Christophers Capell, och loffuede

¹⁾ Sandsynlig efter Brandskaden 1523. Det er at mærke, at den eneste Hvælving i Højkirken, der ikke havde nogen Farvedekoration 1858, netop var den i nordre Korsfløj. Det lader til, at denne Fløj har lidt mest ved anførte Brand, og at dens Tagværk er styrtet ned og slaaet Hvælvingen igjennem. Maaske udgjøre de her antydede Reparationer ved denne Del af Kirkebygningen Slutningsarbejderne ved Restaurationen af nordre Korsfløj i Aaret 1567.

hannom viij daler paa hans egen kost, huilke ieg hannom betalde.

Item haffuer Adam fangit aff Christiern Smidt thisse eptherschreffne søm: It. først iij^e, huer hundrit for ij fl , er x fl . It. noch vij^e, huert hundredt for j fl , er vij fl . It. noch iij^e store søm for v fl 4 β , er huer hundredt xxviiij β .

Item noch giorde Christiern Smidt iiij stempe, som koper-teckeren fick adt arbeide medt, for ij fl . It. noch giorde handt iij hager tiill samme brug for ij fl . It. noch ferdede handt paa en koper sax for viij β . It. noch giorde handt iij bolther, kom y trisser, for xij β . It. noch giorde handt ethl langt iern, som kom tiill thett ladt, handt hengde y vde paa kirken, for j fl . It. kom tiill en rende en sex alne stolpe, kostedt viij β .

Item gaff ieg Hans Oluffsen i Kiøpnehaffn j fl , som handt haffde vdlagd tiill frackt fran Helsingøer och tiill Kiøpnehaffn for thett koper, som tolder Henrick Mogenssen haffuer forschreffuit Capitlet. It. iiij β weiere penge. It. iiij β wogen leie, som aag thett fran Hans Oluffsen och tiill wecten och siiden tiill min faders gardt. It. gaff ieg en wogenmandt, som aag kopertecker och samme koper fran Kiøpnehaffn och tiill Roskildt, iiij fl . Huadt koberit kosther haffuer tolderen ingen budt fangit om endt nu. It. gaff ieg en keldesmedt for lx fl kober, handt giorde y søm, xj fl . It. gaff ieg hannom for ij fl kober y søm xij β . It. fortingede Cap. medt Adam, adt handt skall forarbeide samme kober, som er ij skipundt och . . . som tolderen haffuer hiidt forsendt, och skall therfore haffue jc fl .

Item noch gaff ieg en, som giorde en arm paa huelingen, iiij β , hans kost iiij β . It. less leer iiij β . It. kiøpte ieg liiij faune hampe liner, som komme tiill seieren, huer faun v alb., er vj fl ij β . It. noch kiøpte ieg lx faune hampe liner, som koberteckeren fick, huer faun viij alb., er x fl .

Thette eptherschreffne tømmer er kommen tiill mesther Peders gardt. (I det følgende anføres en stor Mængde Udgiftsposter — som vi anse det for rigtigst her at forbigaa — til Sognepræstens ved Domkirken, M. Peder Povlsens, Præstegaard, der synes at være opført paany fra Grunden af. Det kunde bemærkes, at Væggene bleve klinede af Ler, Taget blev lagt af Straa, Gulvene i Stuerne belagdes med Astrag eller

Fliser; der opsattes, som det synes, kun een Kakelovn i hele Huset, hvortil der anvendtes 91 „Kakel“ og en „Krone“; Vinduerne bleve indfattede i Bly).

Item gaff ieg Gundsøe lille mendt j ^{1^o} øll och j fadt salt madt for thj lucte for Slegers marck, øllit iij ℥ , j fadt salt madt ij ℥ .

Item gaff ieg klokkeren aff sin løn tiill poske xij ℥ . It. for seieren j løde ℥ . It. for renderne j ℥ . It. iij ℥ for adt hand ringer then store klokke tiill tre Høftiider och thender thj telle lius y kircken.

Item giiffuit for ris adt gierde for Slegers marck medt then skowfogit wdj Ganløse vj ℥ , som wor ix les.

Item for then Høre[r]s kost, som ieg haffuer holdit y aar, xxiiij daler.

Register paa wox, som er forbrendt y aar.

Item først tiill Sancte Michels dag x ℥ tiill stagen oc viij ℥ tiill bage lius. It. noch den 16 Octobris v ℥ tiill bage lius. It. noch tiill alle Helligen dag xiiij ℥ tiill stagen och ij ℥ tiill bage lius. It. den 24 dag Nouembris ix ℥ tiill bage lius. It. noch den 14 dag Decembris iij ℥ tiill bage lius. It. tiill Julle dag xiiij ℥ tiill stagen och vj ℥ tiill bage lius. It. tiill Nieaars dag x ℥ tiill stagen xiiij ℥ tiill bage lius. It. tiill Hellig tre konger dag xiiij ℥ tiill stagen. It. den 28 dag Januarij ij ℥ tiill bage lius. It. tiill kindermisse dag x ℥ tiill stagen och iij ℥ bage lius. It. den 11 dag Februarij tiill bage lius iij ℥ . It. den 27 dag Februarij iij ℥ tiill bage lius. It. den 25 dag Martij x ℥ tiill stage lius. It. tiill skertorsdag x ℥ tiill stagen. It. tiill poske xiiij ℥ tiill stagen. It. tiill pinsdag xiiij ℥ tiill stagen. It. tiill Heligtrefoldighedt søndag xiiij ℥ tiill stagen. It. tiill helig ko[r]sdag ij ℥ tiill stagen och iij ℥ tiill bage lius. It. er snodt gamelt wox aff kirkens eigit xj ℥ .

Summa thett nye wox er viij pundt ix ℥ .

Her aff skall defalseris j pdt, som Bieuerskous prest giffuer.

Sic remanet vij pdt och ix ℥ , huer ℥ vj β , er pundt ix ℥ . Beleffuer lxvj ℥ iij β . Snopeninge for nyt och gamelt er vij ℥ ij β . — Summa wox och snopeninge er lxxiiij ℥ v β .

Summa Summarum ij^c gamle daler och ij^c xxxvij daler minth och xviij β .

Liignet och laudt indtect ymodt vdgiift och affregnett for
huer gamel daler iiij ℥ , saa er ieg Cap. och Domkircken skildig
aff thette regenscaff xxxj daler gamell, som ieg nu skall legge
fran meg.
